

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891](477.411)(050)

**Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ
УКРАЇНСЬКИЙ
НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ
МОЛОДІЖНИЙ
ЖУРНАЛ**

**Видання індексується
в Google Scholar,
Index Copernicus, WorldCat OCLC**

ISSN 2786-6661eISSN 2786-667X

**Ministry of Health of Ukraine
Bogomolets National Medical University**

**THEORETICAL AND PRACTICAL
EDITION**

**UKRAINIAN
SCIENTIFIC MEDICAL
YOUTH
JOURNAL**

**Journal's indexing:
Google Scholar, Index Copernicus,
WorldCat OCLC**

Засновник – Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця МОЗ України
Періодичність виходу 4 рази на рік.

Журнал внесено до переліку фахових видань.

Галузі наук: медичні, фармацевтичні.
(наказ МОН України 09.03.2016 №241)

Реєстраційне свідоцтво KB № 17028-5798ПР.

Рекомендовано Вченою Радою НМУ
імені О. О. Богомольця
(протокол №2 від 23.06.2023р.)

Усі права стосовно опублікованих статей
залишено за редакцією.

Відповідальність за добір та викладення фактів
у статтях несуть автори,

а за зміст рекламних матеріалів – рекламодавці.
Передрук можливий за згоди редакції
та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали,
які відповідають вимогам до публікації
в даному виданні.

Founder – Bogomolets National Medical University
Ministry of Health of Ukraine

Publication frequency – 4 times a year.

**The Journal is included in the list of professional
publications in Medical
and pharmaceutical Sciences**

(order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)

Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.

Recommended by the Academic Council
of the Bogomolets National Medical University, Kyiv
(protocol №2 of 23.06.2023)

All rights concerning published articles are reserved
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation
of the facts in the articles is held by authors,
and of the content of advertising material –
by advertisers.

Reprint is possible with consent
of the editorial board and reference.

Research materials accepted
for publishing must meet
the publication requirements of this edition.

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**«RELEVANT ISSUES OF SAFETY AND HYGIENE OF
MEDICINES, MEDICAL PERSONNEL, AND PATIENTS»**

**TO THE 100TH ANNIVERSARY OF HYGIENE, OCCUPATIONAL SAFETY
AND HEALTH DEPARTMENT, BOGOMOLET'S NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY, AND WORLD PATIENT SAFETY DAY 2023**

September 15, 2023

**Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ ДО 100-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ГІГІЄНИ, БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я НМУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ТА ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ БЕЗПЕКИ ПАЦІЄНТІВ 2023 РОКУ**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ
ЛІКАРЕНЬ, ПЕРСОНАЛУ І ПАЦІЄНТІВ»**

15. 09. 2023

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Київ, Україна**

ПСИХОЛОГІЧНА РЕЗИЛЬЄНТНОСТЬ ТА ЇЇ МІСЦЕ У СТРУКТУРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ І ПАЦІЄНТІВ

Сергета І. В.

*Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Вступ: Невід'ємним компонентом забезпечення культури безпеки праці медичних працівників і, передусім, пацієнтів, що перебувають у складних життєвих ситуаціях, є процес забезпечення та підтримування певних резервів адаптації, формування високого функціонального потенціалу обох сторін взаємодії, що забезпечує як першим, так і другим здатність вчитися, змінюватися та зростати, перебуваючи у несприятливих обставинах. У цьому контексті вагому роль слід відвести ресурсам психологічної стійкості, які є наслідком певної динаміки життєвої ситуації, вагомими факторами, котрі впливають на подальшу успішність і ефективність життєдіяльності. І, отже, як суттєвий компонент забезпечення культури безпеки пацієнтів потрібно відзначити такий феномен, як психологічна резильєнтність, що забезпечує швидке пристосування до змін, здатність упоратися зі стресом і негараздами життя та вміння повертатися після стресових ситуацій до нормальної життєдіяльності без шкоди для психічного й фізичного здоров'я.

Надто гостро і яскраво зазначена проблема постала у складних умовах сьогодення, оскільки більшість людей не має досвіду переживання пандемії і соціальної ізоляції та не знайома з особливостями життєдіяльності у період запровадження воєнного стану. Дійсно, усвідомлення реальності власного перебування та власного відношення до його умов, створення нових або трансформація звичних способів взаємодії з реальністю, залучення ресурсів, необхідних для збереження ідентичності, є важливим завданням особистості в цей період та вагомою складовою забезпечення культури безпеки.

Мета: Визначення місця і ролі психологічної резильєнтності у структурі забезпечення культури безпеки медичного персоналу і пацієнтів.

Матеріали і методи: В ході проведених досліджень використовувались бібліографічні, медико-соціологічні, психофізіологічні та психодіагностичні методи.

Результати: Загалом психологічна резильєнтність (або «еластичність», «пружність») становить вроджену динамічну властивість особистості, що надає можливість ефективно долати стресові ситуації та реалізовувати складні трудові періоди конструктивним шляхом. І хоч зазначене поняття надійшло у гігієну і психологію праці із галузі точних наук, зокрема має фізичне походження, відзначаючи здатність пружних тіл відновлювати власну форму після надання певного механічного тиску, у контексті забезпечення культури безпеки її слід визначати як здатність зберігати в цілком незвичних та несприятливих ситуаціях абсолютно стабільний рівень як психологічного, так і фізичного функціонування організму, виходити з них без будь-яких стійких порушень, успішно адаптуючись до змін негативного змісту, котрі мають місце. Причому вивчення резильєнтності як суттєвого компонента культури безпеки має бути сконцентровано на визначенні характеристик особистості успішних осіб, незважаючи на їх перебування у достатньо важких умовах, успішно адаптуючись до впливу подій з потенційним травматичним змістом.

Фактично резильєнтність являє собою відповідь психіки людини на дію проблем різного змісту, різні труднощі тощо, починаючи від поточних щоденних неприємностей до надто важливих життєвих подій. Саме тому потрібно відзначити, що резильєнтність як особистісна якість формується як результат взаємодії людини та її оточення за умов перебування у конкретному соціальному середовищі. Тому підхід, заснований на урахування резильєнтності як складової культури безпеки, має розглядати життя як еволюційний процес, котрий передбачає існування кількох шляхів вирішення проблеми, з числа яких слід обрати найбільш досконалий, такий, що розширює адаптаційні можливості та збільшує адаптаційні ресурси організму.

Ураховуючи наведене, слід підкреслити, що одним із провідних структурних компонентів системи забезпечення культури безпеки медичного персоналу і пацієнтів є запровадження до її складових су-

часних моделей резильєнтності особистості. Причому однією із найбільш ефективних є модель, розроблена у дослідженні О. Чиханцової та К. Гуцол (2022, 2023), що виокремлює такі її складові, як оптимізм (резильєнтні особи із вираженим оптимізмом дивляться у своє майбутнє), соціальні контакти з оточенням (резильєнтні особи активно використовують мережу людських стосунків), самопроєктування (здатність діяти, виходячи з власного проєкту відносно свого майбутнього та здійснення життєвих планів), самоставлення (резильєнтні особи мають уявлення щодо навколишнього світу та самих себе, регулюють міжособистісні відносини), цілі (резильєнтні особи цілком свідомо планують власне майбутнє, обираючи конкретні цілі для досягнення відповідної мети), смисли (резильєнтні люди знаходять покликання і присвячують себе тому, що надає їм мету та сенс життя). Таким чином, резильєнтність особистості являє собою систему стійких позитивних рис особистості, фактично потужний особистісно-значущий ресурс, що сприяє успішному поверненню людини до нормального психічного та фізичного стану після стресових і травматичних подій і, отже, має перебувати у центрі системи структурних компонентів забезпечення культури безпеки медичного персоналу і пацієнтів.

Висновки: В ході проведених досліджень визначене місце психологічної резильєнтності у структурі забезпечення культури безпеки медичного персоналу і пацієнтів, встановлені провідні принципи реалізації сучасних моделей резильєнтності особистості.

Ключові слова: резильєнтність, пацієнти, медичний персонал, культура безпеки, стратегії забезпечення.

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ЛІКАРНЯНОГО СЕРЕДОВИЩА І ЇХ МІСЦЕ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОГІГІЄНА ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ГІГІЄНИ»

*Сергета І. В., Браткова О. Ю., Стоян Н. В., Краснова Л. І., Тисевич Т. В., Ваколюк Л. М.,
Дударенко О. Б., Шевчук Т. В., Редчиц М. А., Дреженкова І. Л.*

*Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Вступ: Програма навчальної дисципліни «Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни», що запроваджена у Вінницькому навчальному медичному університеті ім. М. І. Пирогова, складена згідно з порядком підготовки здобувачів другого (магістерського) і третього (освітньо-наукового) рівнів освіти у медичних закладах вищої освіти відповідно до вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS. Навчальна дисципліна є вибіркоким компонентом освітньо-професійних і освітньо-наукових програм, як складова, що визначає їх унікальність, та розрахована на 2 кредити, котрі здобувачі освіти засвоюють протягом відповідно 6 семестру на третьому році навчання або впродовж першого року навчання в аспірантурі. Її основним предметним напрямком є вивчення закономірностей дії навколишнього і внутрішнього середовища організму на стан психічного здоров'я людини. Тому програма орієнтована на безпосереднє отримання знань про стан психічного здоров'я людини та його біологічні і соціальні детермінанти, закономірності психічного розвитку особистості, та чинники різного змісту, які на впливають на організм дівчат і юнаків.

Мета: Запровадження сучасних стратегій забезпечення безпечного лікарняного середовища до структури навчальної дисципліни «Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни».

Матеріали і методи: В ході проведених досліджень використовувались бібліографічні, медико-соціологічні, психофізіологічні та психодіагностичні методи.